

OPIS POPULARNONAUKOWY

Celem niniejszego projektu jest zaproponowanie odpowiedzi na fundamentalne pytania: kim jest osoba ludzka oraz czy osoba ludzka posiada z konieczności godność człowieka? Odpowiedź na te pytania zostanie postawiona w świetle filozofii Edyty Stein, XX-wiecznej Niemiecko-Żydowskiej myślicielki, która w trakcie prowadzonej całe życie refleksji nad człowiekiem przemyślała bogaty dorobek filozofii klasycznej i średniowiecznej. Jej koncepcja osoby zostanie zanalizowana na tle filozoficznych i teologicznych odpowiedzi na pytania dotyczące zagadnień tożsamości i godności człowieka, jakie przedstawili Ojcowie i Doktorzy Kościoła i które obecnie stanowią fundament współczesnego, chrześcijańskiego rozumienia godności.

Wymienione zagadnienia zostaną rozważone w następującym porządku. Wstępna część pracy przedstawia kluczowe pytania, metodologię projektu oraz stan badań dotyczących omawianego zagadnienia. Drugą część stanowi rekonstrukcja podstawowego paradygmatu antropologii filozoficznej E. Stein. W ramach tego zadania pojęcie osoby ludzkiej w filozofii E. Stein przebadane zostanie w kontekście pytania o konieczne warunki bycia osobą. Ten etap pracy skoncentrowany jest na rozróżnieniu osoby ludzkiej i człowieka. W części trzeciej podniesiona zostanie kwestia pojmowania godności człowieka w antropologii chrześcijańskiej oraz powiązania pojęcia osoby ludzkiej z pojęciem godności człowieka. Pytanie o chrześcijańską koncepcję godności człowieka zostanie rozwinięte w świetle nauki Ojców i Doktorów Kościoła. Konkluzje dotyczące tego zagadnienia będą następnie zestawiane z ustaleniami antropologicznymi E. Stein. W ostatnich rozdziałach wyciągnięte zostają wnioski dotyczące kluczowych pytań projektu.

Diagnoza Edyty Stein dotycząca kwestii tożsamości człowieka ujęta zwięźle brzmi: być człowiekiem to być osobą. Antropologia filozoficzna tej Niemiecko-Żydowskiej myślicielki jest obecnie szczególnie cenna. Stanowi ona hermeneutyczne osiągnięcie reinterpretacji istniejącego dorobku tradycji filozoficznych, które zmierzyły się z filozofią klasyczną i średniowieczną, analizowały ją, krytykowały, dostosowywały i uwspółcześniały w obliczu potrzeb współczesności. Z tego powodu, diagnoza Stein jest zarazem świadoma dorobku myślowego przeszłości, jak i aktualna. Efektem owego namysłu jest bogata, historycznie ugruntowana, a zarazem aktualna wizja człowieka, której kluczowym pojęciem jest wiodące i często używane we współczesnych dyskusjach społecznych określenie „osoba”.

Doniosłość tego pojęcia dla współczesnej kultury europejskiej i amerykańskiej przejawia się jego obecnością w debatach prawnych (zwłaszcza praw człowieka), socjologicznych, filozoficznych, teologicznych czy biologicznych. Wskazuje to na potrzebę dogłębnych analiz historii rozwoju pojęcia osoby. Na tę potrzebę częściowo odpowiadają istniejące analizy z zakresu historii filozofii i historii idei, jednakże brak monograficznego studium genezy i rozwoju tego terminu w myśli Edyty Stein, znaczącej europejskiej filozof, w kontekście pytania o godności człowieka jest znaczący. Prezentowany projekt ma za zadanie tę lukę wypełnić.

Metodologia projektu uwzględnia wielorakie rodzaje analiz: krytyczną analizę oryginalnych prac, metodę ekscerpcji, podejście hermeneutyczne, analizę porównawczą, analizę pojęciową, analizę istniejącego stanu badań dotyczącego diskutowanego zagadnienia oraz metodologię historii idei.